

Til

Det Kongelige Kunnskapsdepartement

Postboks 8119 Dep

Oslo

Bodø, den 20.01.2010

Høringsuttalelse fra "Nasjonalt Nettverk for entreprenørskap i utdanning" om ny Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7.trinn og 5.-10.trinn.

Lærerutdanningene ved høgskolene i Bodø, Hedmark og Sogn og Fjordane har i 2009 inngått en samarbeidsavtale og etablert et nasjonalt nettverk for arbeid med entreprenørskap i opplæring. Alle tre høyskolene arbeider på forskjellige måter med entreprenørskap; som videreutdanningstilbud for lærere, som et perspektiv innen skolelederopplæring og skoleutvikling og som et tema og gjennomgående perspektiv i grunnutdanningene. De tre institusjonene er også engasjert i forskning og utviklingsarbeid for kommuner og fylkeskommune i sine regioner. Nettverket har knyttet gode forbindelser i Norden og Skottland, og har under utvikling en samarbeidsavtale med Strathclyde University på dette området.

De tre institusjonene avgir alle hver for seg uttalelser til utkastet til forskrift for rammeplan for de nye grunnskolelærerutdanningene.

Vi ønsker her å avgi en felles høringsuttalelse fra det nasjonale nettverket for entreprenørskap i opplæring og uttrykke ønske om en sterkere fokus på innovasjon og entreprenørskap i de nye grunnskolelærerutdanningene.

Vi slutter oss til høringsuttalelse fra entreprenørskapsseksjonen ved Profesjonshøgskolen, Høgskolen i Bodø, der det heter:

"Vi vil uttrykke tilfredshet med at entreprenørskap blir sett på som en grunnleggende kompetanse i den nye lærerutdanningen, og at departementet - gjennom den nye handlingsplanen for entreprenørskap i utdanning - gir så klare føringer for implementering av entreprenørskap i høyere utdanning. Samlet sett vil dette kunne gi et løft for en mer handlings- og utviklingsorientert kompetanse både innen lærerutdanningsdidaktikk og i forhold til lærerstudentenes lærings- og sosialiseringssprosess. Det vil også være viktig å utvikle praksisfeltet i lærerutdanningen, slik at studentene både får møte entreprenørielle og utviklingsorienterte øvingskoler - og også gjøre entreprenørielle utprøvinger i praksis. Samtidig er det viktig at entreprenørskap ikke avgrenses til et spesielt tema i lærerutdanningen. Entreprenørskap må bli et gjennomgående og grunnleggende pedagogisk dannelsesperspektiv innen utdanning og sosialisering mot en ny lærerrolle."

I departementets nye handlingsplan for entreprenørskap i høyere utdanning fra 2009 vektlegges nå kompetanse for bruk av entreprenørielle læringsformer i fag, i likhet med tidligere handlingsplans utvikling av kreativitet, selvtillit, utviklingsorientering og andre entreprenørielle personlige egenskaper og på kunnskaper og ferdigheter for utvikling og etablering av ny virksomhet.

Dette forutsetter at det innen de nye grunnskolelærerutdanningene må vektlegges arbeidsformer som gir studentene erfaring med entreprenørielle og aktive læringsformer, og med å kunne tilrettelegge for

dette i sine praksisperioder. Studentene må selv få erfare å være aktører, for å kunne tilrettelegge entreprenørielle og elevaktive læringsarrangeringer for sine elever.

Vi vil også slutte oss til uttalelsen fra Høgskolen i Hedemark, som bl.a. uttaler følgende:

"Uttalelsen knyttes til § 2 Læringsutbytte – Ferdigheter og Generell kompetanse:

I siste punkt under FERDIGHETER s.4 står følgende:

Kandidaten kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids- og samfunnsliv involveres i opplæringen.

Vi merker oss at flertallet i Rammeutvalget gikk inn for å inkludere entreprenørskap eksplisitt i § 2 Læringsutbytte.

Vi er enige i flertallets vurdering og avgjørelse på dette punktet.

*Det framkommer videre at et mindretall i utvalget mente begrepet **entreprenøriell kompetanse** er et videre begrep enn begrepet **entreprenørskap**, og derfor mer egnet i denne sammenheng.*

Vi er enige i mindretallets vurdering på dette punktet ut fra følgende faglige begrunnelser:

- Det er i løpet av de siste 10 årene utviklet kunnskap gjennom nasjonal og internasjonal forskning på temaområdet entreprenørskap i utdanningen (pedagogisk entreprenørskap) som støtter Rammeplanutvalgets mindretall på dette punktet. Entreprenørskap i utdanningen representerer et fenomen som må betraktes og praktiseres i en utvidet forstand¹.*
- I nasjonale styringsdokumenter som for eksempel Strategiplan for entreprenørskap i utdanningen 2004-2008² og Handlingsplan for Entreprenørskap i utdanningen 2009-2014³, defineres entreprenørskap som et bredt KOMPETANSE begrep, som innebærer utvikling av ENTREPRENØRIELLE egenskaper, holdninger og ferdigheter. Dette beskrives som endrings- og utviklingskompetanse som bør stimuleres og utvikles hos barn og unge som grunnlag for å møte framtidens utfordringer i et uforutsigbart og raskt endrende samfunn*
- Vi vil på grunnlag av de forannevnte punktene anmode om at Entreprenørskap OGSÅ inkluderes under notatets overskrift: GENERELL KOMPETANSE s.5 i tillegg til fortsatt et punkt under overskriften: FERDIGHETER s 4"*

St.melding 11 (2008-2009) fastslår at norske lærere siden 70-tallet har hatt ansvar for å ta del i innovasjons- og utviklingsarbeid i skolen, uten at vi kan si at dette målet er nådd. I meldingen vektlegges derfor viktigheten av at norske lærerstudenter gjennom sin utdanning får erfaring med innovasjons- og utviklingsarbeid.

Vi vil derfor understreke at entreprenørskapskompetanse for lærerstudenter må omfatte kompetanse til å utvikle elevenes evne til å se muligheter for innovasjon og utvikling, både i eget liv, i næring og i deltakelse i lokalsamfunnet. Men framfor alt må det innebære kompetanse for kommende lærere til å medvirke i innovasjons- og utviklingsarbeid på egen arbeidsplass; i skolen.

Nasjonalt nettverk for entreprenørskap i opplæring

Bodø, Hamar og Sogndal den 18.01.2010

Elisabeth Nilsen

Ove Pedersen

Inger Karin Rød Ødegaard

Ivar Offerdal

Sign

Sign.

Høgskolen i Bodø

Høgskolen i Bodø

Høgskolen i Hedmark

Høgskolen i Sogn og Fjordane

Vi slutter oss derfor også til følgende formulering i høringsuttalelsen til forskriften om rammeplan for nye grunnskolelærerutdanninger fra pedagogikkseksjonen ved Høgskolen i Bodø:

"Aktiv (mental) læring" og "elevmedvirkning" er sentrale begrep i Kunnskapsløftet og en viktig del av det dannelsesideal som vår skole bygger på. Kanskje bør det synliggjøres bedre at studentene skal erfare og lære dette også i lærerutdanningen, gjerne sett i sammenheng med at entreprenørskap nå også kommer inn i forskriften. Etter vår mening er det entreprenørskap som dannelsesideal som må vektlegges i lærerutdanningen, mer enn et instrumentelt og økonomisk entreprenørskapsbegrep. Kun ved å utdanne aktive, kritiske, medvirkende og skapende studenter, som ser muligheter og gjør noe med dem i egen skole, kan lærerutdanningen bidra til at disse studentene fremmer de samme dannelsesidealene overfor sine elever.

Eu har nettopp avsluttet et år for innovasjon og kreativitet, og et manifest for ble lagt fram på den avsluttende konferansen i Stockholm i november. Vi vil vise til at utviklings- og entreprenørskapskompetanse er sentralt innen EU's "Key competencies", og innen kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring. I lys av dette, og ut fra departementets nye handlingsplan for entreprenørskap i utdanning, mener vi at disse perspektivene må få en framtidig plass i den nye forskriften om rammeplan for nye grunnskolelærerutdanninger i Norge.

På vegne av Nettverk for Entreprenørskap i utdanning

Sign

Elisabeth Nilsen

Høgskolen i Bodø

Sign

Inger Karin Rød Ødegård

Høgskolen i Hedmark

Sign

Ivar Offerdal

Høgskulen i
Sogn og Fjordane